

Zápis

zo zasadnutia Rady vlády Slovenskej republiky pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie (ďalej len „rada vlády“) konaného dňa 18. novembra 2024

Počet členov rady vlády:	35
Počet prítomných členov rady vlády:	27 z toho 26 s hlasovacím právom
Hostia:	5

Prezenčná listina je prílohou zápisu.

Miesto rokovania: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,
zasadacia miestnosť číslo 117

1. Otvorenie

Predseda rady vlády E. Tomáš privítal prítomných členov rady vlády a prizvaných hostí. Skonštatoval, že rada vlády je uznášaniaschopná a môže prijímať závery.

Predložil na schválenie návrh programu zasadnutia rady vlády, ktorý bol v tomto znení:

1. Otvorenie
2. Prijatie uznesenia o voľbe druhého podpredsedu rady vlády
3. Informácia o pripravovanej aktualizácii databázy seniorských organizácií a Informácia o stratégii zvyšovania povedomia o Národnom programe aktívneho starnutia na roky 2021-2030
4. Správa o činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím za rok 2023
5. Prieskum, jeho výsledky, návrhy a požiadavky na stabilizáciu personálu v sociálnych službách
6. Správa o stave a vývoji kriminality páchanej na senioroch za rok 2023
7. Informácia o aktivitách odboru prevencie kriminality MV SR so zameraním na prevenciu páchania trestnej činnosti na senioroch
8. Prieskum o kľúčových oblastiach života starších ľudí na Slovensku
9. Návrh na zmenu zákona č. 576/2024 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov
10. Rôzne

Hlasovanie:	ZA	26
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver:

Rada vlády

A) schválila návrh programu zasadnutia rady vlády.

2. Prijatie uznesenia o voľbe druhého podpredsedu rady vlády

Predseda rady vlády E. Tomáš informoval, že v mesiacoch máj a jún 2024 prebehli dve hlasovania per rollam - prvé hlasovanie k návrhu na odvolanie pani Valérie Pokornej z funkcie druhého podpredsedu rady vlády, na základe hlasovania bola nadpolovičnou väčšinou členov rady vlády pani Valéria Pokorná odvolaná z funkcie druhého podpredsedu rady vlády a druhé hlasovanie k voľbe druhého podpredsedu rady vlády, na základe hlasovania bol nadpolovičnou väčšinou členov rady vlády zvolený za druhého podpredsedu rady vlády pán Michal Kotian, kandidát Jednoty dôchodcov na Slovensku.

Hlasovanie:	ZA	26
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver:

Rada vlády

A) schvaľuje odvolanie p. Valérie Pokornej z funkcie druhého podpredsedu rady vlády

B) bolo prijaté uznesenie č. 150.

Hlasovanie:	ZA	26
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver:

Rada vlády

A) schvaľuje kandidáta Jednoty dôchodcov na Slovensku pána Michala Kotiana na post druhého podpredsedu rady vlády

B) bolo prijaté uznesenie č. 151.

3. Informácia o pripravovanej aktualizácii databázy seniorských organizácií a Informácia o stratégii zvyšovania povedomia o Národnom programe aktívneho starnutia na roky 2021-2030

D. Šipošová Ďurianová, za referát koordinácie politík aktívneho starnutia, sekcie ľudských práv Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR informovala, že táto úloha vyplýva z Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021-2030. Ide o konkrétnu doménu tohto strategického programu číslo 8, cieľ 2, opatrenie 1, kde sa jedná o pripravovanú aktualizáciu databázy seniorských organizácií, ktorá bola naposledy aktualizovaná v roku 2022. V súčasnosti sa komunikuje s Inštitútom pre výskum práce a rodiny, ktorý je spolupracujúcim subjektom Národného programu aktívneho starnutia pri plnení cieľov a opatrení. V rámci poslednej aktualizácie z roku 2022 bolo oficiálne registrovaných a plne vykonávajúcich svoje činnosti 101 organizácií, aktualizácia databázy seniorských organizácií na Slovensku sa predpokladá vo februári, najneskôr v marci 2025, kedy je naplánované aj odpočtovanie tohto strategického dokumentu Národného programu aktívneho starnutia. Ďalej uviedla, že čo sa týka informácie o stratégii zvyšovania povedomia o Národnom programe aktívneho starnutia na roky 2021-2030, tak isto vyplýva z cieľov a opatrení Národného programu aktívneho starnutia. Cieľom je zvýšiť povedomie o činnosti týchto spolupracujúcich subjektov a gestorov jednotlivých ministerstiev, ktoré sa podieľajú na vypracovaní a riešení cieľov Národného programu aktívneho starnutia. Momentálne sa pripravuje vytvorenie webovej stránky pre aktívne starnutie a Národný program aktívneho starnutia. Webová stránka bude zahŕňať zvyšovanie povedomia spoločnosti voči otázkam aktívneho starnutia, budovanie podpory pre ciele Národného programu aktívneho starnutia a budovanie dôveryhodnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako gestora. Zapojené budú aj regionálne médiá, celoštátne médiá, samosprávy, široká verejnosť, seniori a ľudia vo veku nad 45 rokov, ktorí budú môcť podávať návrhy na obnovenie alebo doplnenie tejto webovej stránky. Názov webovej stránky je www.aktivnestarnutie.sk, doména je už zaregistrovaná a čaká sa na vytvorenie stránky, ktorá bude v konečnej fáze odprezentovaná.

Hlasovanie:	ZA	26
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver:

Rada vlády

- A) berie predložené informácie na vedomie**
- B) bolo prijaté uznesenie č. 152.**

4. Správa o činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím za rok 2023

Z. Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím informovala, že Správa o činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím za rok 2023 (ďalej „správa“) hovorí

o dodržiavanie ľudských práv osôb so zdravotným postihnutím na Slovensku. Uviedla, že spoločnosť pomaly, ale isto robí kroky k zlepšeniu dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím, avšak ľudia so zdravotným postihnutím sa naďalej stretávajú s diskrimináciou a prekážkami, ktoré im bránia zúčastňovať sa na živote spoločnosti na rovnakom základe ako ostatní. Bežne sa im napríklad upiera právo na začlenenie do školy, na pracovisko, na nezávislý spôsob života v komunite, právo voliť, zúčastňovať sa na športových a kultúrnych aktivitách, používať sociálnu ochranu, mať prístup k spravodlivosti, súhlasiť s lekársnym ošetrením alebo ho odmietnuť, či slobodne vstupovať do právnych záväzkov, ako je otvorenie bankového účtu, dedenie, či kúpa nehnuteľností. Ďalej uviedla, že rok 2023 bol rokom, v ktorom Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím (ďalej „úrad“) prijal najviac individuálnych podnetov od ľudí so zdravotným postihnutím, ich príbuzných a rôznych ďalších subjektov v celej osemročnej histórii toho úradu, čo je potrebné vnímať spôsobom, že ľudia so zdravotným postihnutím si stále viac uvedomujú svoje práva, sú odhodlaní sa ich domáhať a za ne bojovať. Celkovo bolo k 31. decembru 2023 od roku 2016 doručených 4804 podnetov. V roku 2023 bolo týchto podnetov 758, pričom sa podarilo v roku 2023 ukončiť 634 podnetov. Ďalej informovala, že v prezentovanej správe za rok 2023 je možné sa dočítať o životných osudoch ľudí so zdravotným postihnutím z rôznych oblastí ich života, prerozprávaných do 40 príbehov, ktoré úrad spracoval v spojení s jednotlivými článkami Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej „Dohovor“) a špecifikáciou ich porušení a uložených opatrení na nápravu zasahujúcemu orgánu verejnej správy. V roku 2023 bolo z ukončených podnetov konštatované porušenie Dohovoru celkom v 18 článkoch, s celkovým počtom 122 porušení. Uviedla, že najčastejšie konštatovaným porušovaným článkom Dohovoru bol článok 9, ktorý zaväzuje Slovenskú republiku umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života a za tým účelom Slovenská republika musí prijať opatrenie, ktoré im zabezpečí na rovnakom základe s ostatnými prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii, vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov a to tak v mestských, ako aj vidieckych oblastiach. Čo sa týka architektonických bariér, v podnetoch posudzovaných v roku 2023 sa osoby so zdravotným postihnutím sťažovali na bariérové vstupy do bytových domov a iných verejných budov alebo na bariérové vnútorné priestory v štátnych inštitúciách, ako napríklad pošty, mestské úrady, či zdravotnícke zariadenia a tiež, že ak aj je vybudovaná rampa, ktorá má zabezpečiť bezbariérový prístup, tak je strmá, šmykľavá, s veľkým sklonom a teda pre osoby odkázané na invalidný vozík nevhodná a nebezpečná alebo, že bezbariérová rampa úplne absentuje, čo je popísané v osemnástom príbehu predloženej správy. Správa obsahuje sťažnosti osôb so zdravotným postihnutím, že nie vždy majú možnosť zaparkovať na vyhradenom parkovacom mieste, či najbližšie od vchodu budovy, prípadne parkovacie miesto nie je správne označené alebo dostatočne široké. V podnetoch týkajúcich sa komunikačných bariér osoby so sluchovým postihnutím upozorňovali na nedostupnosť tlmočníkov a na nezabezpečenie vhodných podmienok na komunikáciu na súdoch. Veľa podnetov súviselo s meniacou sa politikou parkovania v mestách a zavedením systému regulovaného parkovania. Úradom boli preskúmané všeobecne záväzné nariadenia v Bratislave, v Trenčíne aj v Nitre, ktoré svojimi zmenami parkovacej politiky akoby pozabudli, že v mestách žijú aj také skupiny tých najzraniteľnejších, pre ktorých auto nie je luxus ale nutnosť, a pre ktorých zaparkovanie aj pár metrov ďalej, či neposkytnutie parkovacieho miesta môže znamenať obrovské problémy. Ďalej

zdôraznila, že aj keď regulované parkovanie je potrebné zaviesť, vždy je potrebné si zároveň uvedomiť, že prijatím novej právnej úpravy nemôže dôjsť k zhoršeniu podmienok života osôb so zdravotným postihnutím. Uviedla, že mestá a obce úrad komisára považujú za kľúčového partnera pri riešení rôznych životných situácií osôb so zdravotným postihnutím a za týmto účelom bolo podpísané Memorandum o spolupráci so Združením miest a obcí Slovenska, pričom jeho podpísaním sa predpokladá lepšia komunikácia aj s tými primátormi miest alebo starostami obcí, ktorí si obľúbili praktiku vyst'ahovania ľudí so zdravotným postihnutím z obecných alebo mestských nájomných bytov a to bez primeranej bytovej náhrady len tak „na ulicu“ bez súdneho rozhodnutia. Uviedla, že v správe je niekoľko príbehov, ktoré opisujú podnety týkajúce sa nepredĺženia nájomnej zmluvy k obecným bytom, pričom upriamila pozornosť najmä na dvadsiaty druhý príbeh, v ktorom sa obyvatelia bytového domu v Trenčianskych Tepliciach sťažovali, že im mesto Trenčianske Teplice nepredĺžilo nájomnú zmluvu a neposkytlo im žiadnu bytovú náhradu. Obyvatelia začiatkom októbra 2023 museli svoje dlhoročne užívané byty opustiť zo strachu a pod nátlakom, pričom mesto tvrdí, že obyvatelia opustili bytový dom všetci dobrovoľne. Uviedla, že úrad komisára žiadal mesto, aby týmto obyvateľom zabezpečilo náhradné byty a bol podaný podnet na preskúmanie zákonnosti postupu primátorky mesta na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky a vo veci začal vyšetrovať Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Trenčíne trestné stíhanie pre podozrenie zo spáchania zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa a vec je stále v riešení. Ďalej uviedla, že čo sa týka konštatovania porušení, na druhom mieste sa umiestnilo porušenie práva na spravodlivosť podľa článku 13 dohovoru, spolu s článkom 28, ktorý zakotvuje právo na primeranú životnú úroveň a sociálnu ochranu. Niekoľko rokov úrad komisára zaznamenáva podnety na dlhé rozhodovacie lehoty sociálnej poisťovne aj úradov práce, sociálnych vecí a rodiny o invalidných dôchodkoch a o peňažných príspevkoch na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. V roku 2023 pretrvával nedostatok posudkových lekárov na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny, nedostatok vyčlenených finančných zdrojov zo strany štátu, ako aj nárast žiadateľov o príspevky na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. Tieto faktory majú za následok, že čoraz viac ľudí so zdravotným postihnutím sa ku kompenzáciám nedostane a sú odkázaní na svojpomoc, ktorá ale často nie je možná. Ľudia so zdravotným postihnutím a ich rodiny sa potom často dostávajú do zúfalých životných situácií. Informovala, že riešenie by mala priniesť reforma posudkovej činnosti a reforma financovania sociálnych služieb, ktoré sa pripravujú v rámci Plánu obnovy a odolnosti, kde je úrad komisára aktívnym členom pracovnej skupiny. Aj v uplynulom roku podávatelia poukazovali na stále vysokú infláciu, ktorá má dopad na poskytované peňažné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, ako napríklad pri peňažných príspevkoch na kúpu pomôcok a zdvíhacích zariadení, keď má osoba so zdravotným postihnutím spoluúčasť pri kúpe pomôcky, že keď aj dostanú peňažný príspevok na zakúpenie pomôcky, jednoducho nemajú možnosť si ten zvyšný rozdiel doplatiť, pretože tá čiastka, ktorá predstavuje doplatok je pre nich naozaj neúnosná. Čiže v prípade vyššieho doplatku sa stáva, že osoba so zdravotným postihnutím zruší priznaný peňažný príspevok, pretože financie na spoluúčasť na cene pomôcky si nemôžu zabezpečiť. Ďalej uviedla, že podobne ako v predchádzajúcich rokoch veľkú časť individuálnych podnetov predstavovala nespokojnosť s úrovňou poskytovaných odborných, obslužných a ďalších činností v pobytových zariadeniach sociálnych služieb podmienených

odkázanosťou, čiže v zariadeniach pre seniorov, v zariadeniach opatrovateľskej služby, domovy sociálnych služieb a špecializované zariadenia. Podnety boli zasielané zo strany klientov, ich rodinných príslušníkov, ale aj zo strany samotných zariadení a predstavovali naozaj aj vo veľkej miere žiadosť týchto zariadení o stanoviská k možnostiam ich postupu v rôznych konfliktných situáciách, týkajúcich sa starostlivosti o klientov a právnych záležitostí klientov, kedy veľakrát tieto zariadenia museli zvládať nie veľmi príjemné situácie, ak konal za týchto ľudí opatrovník. Najideálnejšou možnosťou je, ak človek so zdravotným postihnutím disponuje čo najväčšou nezávislosťou a v tejto súvislosti uviedla, že jednou z ciest k tejto nezávislosti je ambulantná forma poskytovania sociálnej služby, ktorá je jedným z dôležitých nástrojov podpory zotrvania ľudí so zdravotným postihnutím v ich domacom, rodinnom prostredí čo najdlhšie, pričom celkovú potrebu deinštitucionalizácie sociálnych služieb deklarujú viaceré dokumenty. Kapacity týchto poskytovaných sociálnych služieb sa zatiaľ nezvyšujú, čo je veľký problém, je potrebné neustále hľadať stále nástroje na posilnenie ambulantných služieb. Uviedla, že jedným zo spôsobov zvýšenia podpory ambulantných služieb vidí napríklad aj v realizácii jedného z jej odporúčaní, aby Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR poskytlo finančnú podporu ambulantných služieb zriadených vyšším územným celkom, obdobne, ako ju poskytuje neverejným poskytovateľom a obciam. Ďalej dala do pozornosti, že úrad komisára dlhodobo poukazuje na potrebu zabezpečenia dostatočného počtu odborných zamestnancov v sociálnych službách. Nedostatok odborných zamestnancov má za následok formalizovanie a zjednodušovanie postupov, či nedostatočné prispôbenie sociálnej služby individuálnym potrebám klientov. Na strane druhej však odporučila venovať pozornosť aj overovaniu psychickej spôsobilosti odborných zamestnancov. Ďalej uviedla, že veľkú pozornosť je potrebné venovať aj finančným otázkam odmeňovania zamestnancov v sociálnych službách a neformálnych terénnych opatrovateľov a upozornila na to, že vo vzťahu k sociálnym službám, čoraz viac vstupuje do popredia problém doživotnosti poskytovania sociálnej služby, doslova doživotnej detencii v sociálnych službách. Z doručených podnetov v kontexte konania o spôsobilosti na právne úkony vyvstáva ako zjavne právne nedomyslené rozhodovanie opatrovníka v mene osoby obmedzenej v spôsobilosti o poskytovaní sociálnych služieb. Je následne bežné, že tento človek je presťahovaný do zariadenia sociálnych služieb, pričom s touto službou nesúhlasí, nezvykne si ani počas adaptačného obdobia, nikto zo súdu, ktorý kontroluje konanie opatrovníkov sa už o neho nezaujíma, pričom tento človek tým, že nemôže opustiť priestory zariadenia, alebo nemôže sa obrátiť na žiadnu právnu pomoc, je mu zamedzený prístup k spravodlivosti a je obmedzovaný na osobnej slobode a v tejto súvislosti upozornila na nevyhnutnú potrebu prijatia novely právnej úpravy a uviedla, že už od vzniku úradu komisára upozorňuje na nadužívanie inštitútu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony ľudí so zdravotným postihnutím. S cieľom hájiť práva osôb so zdravotným postihnutím uviedla, že úrad komisára často využíva svoje oprávnenie a vstupuje do začatých súdnych konaní o obmedzení spôsobilosti na právne úkony a snaží sa, aby k obmedzeniu buď vôbec nedošlo, respektíve, aby k nemu došlo skutočne iba vtedy, ak to je nevyhnutné a aby bola spôsobilosť na právne úkony obmedzená len v nevyhnutnej miere. Ďalej uviedla, že ešte aj v tomto období dôslednejšieho pohľadu na vedenie súdnych konaní a rozhodovania súdov o návrhoch vo veci spôsobilosti na právne úkony v kontexte medzinárodných dohovorov o ochrane ľudských práv, súdy často ignorujú medzinárodnoprávne dokumenty v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím a judikatúru

Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré jasne udávajú meniaci sa trend nazerania na túto problematiku. Aj napriek skutočnosti, že v súčasnosti už nie je v zmysle platnej legislatívy možné úplné pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, v rozsudkoch súdov sa často stretávajú s takým širokým vymedzením právnych úkonov, ktoré daná osoba nie je spôsobilá vykonať, že v skutočnosti tejto osobe zostane len zanedbateľná možnosť vystupovať ako subjekt práva. Stáva sa tak plne odkázaná na vôľu súdom ustanoveného opatrovníka, ktorým sa často stane práve osoba, ktorá iniciovala konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je typickým príkladom náhradného rozhodovania, čo odporuje Článku 12 Dohovoru, ktorý je postavený na koncepte podporovaného rozhodovania. Štáty, ktoré ratifikovali Dohovor a teda aj Slovenská republika, sa pritom zaviazali zaviesť opatrenia, prostredníctvom ktorých bude osobám so zdravotným postihnutím poskytovaná nevyhnutná podpora k tomu, aby mohli svoju spôsobilosť uplatňovať. V súvislosti s agendou zdravotníctva poznamenala, že úrad komisára v roku 2023 zaznamenal nárast počtu podnetov, týkajúcich sa pacientov s psychiatrickými poruchami, ktoré sa týkajú zlého zaobchádzania v psychiatrických zariadeniach, či už pri aplikácii obmedzovacích prostriedkov (spútavanie, zatváranie do sieťových postelí) alebo pri aplikácii elektrokonvulzívnej terapie bez súhlasu pacienta, tzv. „vitálne indikácie“. Ďalej predniesla, že za jednu z najdôležitejších zmien a súčasne za veľký krok smerom k ochrane práv pacientov považuje poslaneckú legislatívnu iniciatívu, ktorou došlo s účinnosťou od 1. marca 2023 k zmene zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti. V súčasnosti je už priamo v zákone zadaný obmedzovací prostriedok a tiež situácie, kedy môže byť použitý. Miera používania obmedzovacích prostriedkov v zdravotníckych zariadeniach sa tak zníži podstatným spôsobom. Obmedzovacie prostriedky sa už nemôžu použiť na bežné zabezpečenie, napr. pred pádom z postele alebo preventívne, napríklad z dôvodu nedostatku personálu. Najdôležitejším prvkom tejto zmeny je zavedenie kontroly obmedzovacích prostriedkov miestne príslušnou prokuratúrou. Taktiež sa musia hlásiť osobe, ktorú si pacient určí, príbuznému či zákonnému zástupcovi a raz za pol roka aj Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky. Uviedla, že počas monitorovacích návštev vykonaných v roku 2023 od účinnosti tejto novely zákona úrad komisára zaznamenal oveľa podrobnejšiu evidenciu obmedzovacích prostriedkov, ako aj pravidelné vykonávanie prokurátorských kontrol. Tieto kontroly sú vnímané úradom komisára veľmi pozitívne, nakoľko vedú zdravotnícke zariadenia k starostlivejšej evidencii obmedzovacích prostriedkov a teda k ich uváženejšiemu nariadovaniu a výkonu, čo znamená významné posilnenie práv pacientov psychiatrických zariadení. Ďalej informovala, že za veľkú tému v oblasti zdravotníctva považuje otázku poskytovania informovaného súhlasu. Pri prešetrovaní podnetov získala presvedčenie, že na podpísanie informovaného súhlasu sa často hľadí len ako na akýsi „akt zbytočnej byrokracie“, pacient veľa krát ani nevie, čo podpisuje. Taktiež, niektoré ústavné psychiatrické zariadenia majú problém vyhodnotiť prejav vôle svojich pacientov ako slobodný, ale považujú ho za „súčasť diagnózy“, ako dokazuje desiaty príbeh predkladanej správy, podľa ktorého „z dobrovoľnej hospitalizácie sa stalo nezákonné obmedzenie osobnej slobody v psychiatrickej liečebni“. Ďalej uviedla, že čo sa týka výkonu monitorovacej činnosti, v roku 2023 sa úrad komisára zamerlal na monitorovanie dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím v zariadeniach sociálnych služieb s celoročnou pobytovou formou, v zdravotníckych zariadeniach poskytujúcich ústavnú psychiatrickú starostlivosť (psychiatrické zariadenia) a

v školách. Spolu so zamestnancami úradu a externými odbornými spolupracovníkmi bolo zrealizovaných spolu 17 monitorovacích návštev, z toho 6 v psychiatrických zariadeniach, 6 v zariadeniach sociálnych služieb a 5 v školách. Z celkového počtu monitorovacích návštev boli dve zamerané na kontrolu plnenia uložených opatrení v 1 zdravotníckom zariadení a v 1 ZSS. Napriek nepochybne pozitívnym zmenám, ktoré boli zaznamenané v oblasti poskytovania sociálnych služieb, v ich právnej regulácii vrátane nových dozorných mechanizmov zameraných na ich kvalitu, bolo nutné poukázať na stále pretrvávajúce problémy a nedostatky v poskytovaní sociálnych služieb, osobitne v zariadeniach sociálnych služieb s celoročnou pobytovou formou. Poznatky a zistenia z monitorovania dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím v roku 2023 potvrdili, že v zariadeniach sociálnych služieb s celoročným pobytom stále dochádza k porušovaniu práv ich klientov. Aj v tomto roku sa ukázali rozdielnosti v priestorových, materiálnych a personálnych podmienkach zariadení, ktoré môžu mať, majú vplyv na kvalitu poskytovaných služieb a potvrdilo sa, že vzdelanie, odborné znalosti, praktické zručnosti a osobné nastavenie zamestnancov v sociálnych službách možno považovať za jeden z kľúčových faktorov dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím odkázaných na pomoc inej osoby a potvrdilo sa aj to, že odkázanosť klientov na pomoc inej osoby v zariadeniach sociálnych služieb možno vnímať ako jednu z možných príčin porušovania ich práv. Na záver uviedla, že úrad komisára minulý rok rozšíril pôsobnosť o agendu národného preventívneho mechanizmu proti mučeniu – NPM. Stalo sa tak vďaka ratifikácii opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, ktorý nadobudol pre Slovenskú republiku záväznosť 19. októbra 2023, kedy uplynul 30-ty deň od uloženia ratifikačnej listiny u depozitára OSN. Od tohto momentu mohol úrad komisára začať ako orgán poverený plnením úloh NPM vykonávať právomoc spolu s verejným ochrancom práv a komisárom pre deti – zdieľame pôsobnosť na monitorovanie mučenia a zlého zaobchádzania a na predchádzanie týmto javom, a to na miestach, kde sa nachádzajú osoby obmedzené alebo pozbavené osobnej slobody, prípadne kde sa takéto osoby nachádzajú v dôsledku odkázanosti na poskytovanie starostlivosti.

M. Kotian, druhý podpredseda rady vlády doplnil, že čo sa týka Trenčianskych Teplíc, dotknutí obyvatelia sa obrátili aj na Jednotu dôchodcov na Slovensku a situácia bola riešená aj s pani primátorkou. Uviedol, že základný problém, ktorý tam vznikol bol v tom, že keď dali týmto obyvateľom podpísať poslednú zmluvu, nikto ich neupozornil, že to je len na tri mesiace, oni všetci si mysleli, že je to na ďalšie obdobie, na základe toho podpísali zmluvu, ale žiadne miesto si nehládali na ubytovanie, tak ich mesto začalo vyst'ahovávať. Poznamenal, že nikto nemôže vyhodit' toho, kto býva v byte von z bytu, tak to proste nejde, takto sa to nerieši, ani primátorka nemá na to právo. Ďalej upozornil na obmedzenie parkovania pre osoby ZŤP, ktoré majú parkovacie miesta pri železničných staniách na pol hodinu, ako aj na spoplatňovanie parkovania pre ZŤP pri mieste bydliska, že sa to deje v takmer všetkých krajských mestách, ale zvlášť je to v Nitre a v Bratislave, že spoplatnenie je skoro také isté ako pri ostatných host'och a ZŤP väčšinou na to ani financie nemajú. Ďalej uviedol a poprosil pani komisárku, že je potrebné na to upozorniť a malo by to byť riešené zákonom, pretože o mieste na parkovanie pre ZŤP by nemalo rozhodovať zastupiteľstvo miest a obcí.

D. Šipošová Ďurianová, za referát koordinácie politík aktívneho starnutia, sekcie ľudských práv Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR reagovala, že v roku 2025 bude prebiehať aktualizácia NPAS a navrhla, že komisárkou spomínané psychologické testy pre odborných zamestnancov by mohli byť do neho implementované.

A. Ghannamová, predsedníčka Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb v SR reagovala, že poskytovatelia sociálnych služieb majú nedostatok zamestnancov, na Slovensku už niet Slovákov, resp. ľudí, ktorí sú ochotní pracovať v sociálnych službách. Odporučila, aby financie z Európskej únie boli použité na motivačné bonusy pre nových zamestnancov z mladej generácie, lebo poskytovatelia sociálnych služieb aj bez nejakých psychologických testov za tri mesiace skúšobnej doby v tejto ťažkej a náročnej práci vedia zistiť, či niekto má psychologické predpoklady na túto prácu alebo nemá, pretože aj tie vedenia zariadení sociálnych služieb sú odbornými zamestnancami a vedia veľmi rýchlo rozpoznať, kto je nebezpečný pre ich klientov. Ďalej v mene poskytovateľov vyzdvihla správu komisárky a uviedla, že monitorinky sú síce prísne, ale sú dobromyseľné a veľmi pomáhajú zlepšovať kvalitu poskytovaných služieb.

P. Rampašek, za Konfederáciu odborových zväzov SR reagoval, že ako konfederácia sa tiež stretávajú s viacerými podnetmi, kedy vlastné rodiny tlačia na starých ľuďoch, aby sa pobrali na druhý svet, lebo už chcú dediť. Rovnako vyzdvihol prezentovanú správu komisárky a uviedol, že správa podľa neho obsahuje holé fakty o zdravotne postihnutých ľuďoch, ktorí majú svoje problémy a ktoré treba nejakým spôsobom riešiť alebo nejakým spôsobom posilniť úrad komisára pre osoby zdravotne postihnuté.

Z. Stavrovská reagovala, že úrad komisára komunikuje s rôznymi orgánmi verejnej správy, napríklad aj so železnicami, preveruje všeobecne záväzné nariadenia a žiada od tých miest, aby dali úľavy, pokiaľ ide o parkovaciu politiku a povzbudila prítomných k zasielaniu podnetov.

E. Tomáš, predseda rady vlády a minister práce, sociálnych vecí a rodiny uviedol, že ako minister práce, sociálnych vecí a rodiny veľmi rád zobral správu komisárky na vedomie a považuje túto správu za veľmi dôležitú preto, aby mohli byť prijímané ďalšie systémové opatrenia a mohlo sa reagovať na situáciu takto odkázaných ľudí. Informoval prítomných, že počas prvého roka svojho pôsobenia na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa toho podarilo uskutočniť dosť. Upozornil, že len nedávno bola prijatá novela zákona o sociálnych službách, ktorá prináša veľa dobrých vecí v prospech odkázaných ľudí. Už prvého júla, tak ako pravidelne každý rok, bol zvýšený opatrovateľský príspevok na úroveň čistej minimálnej mzdy. Rovnako bol zvýšený príspevok na osobnú asistenciu, novela zákona však k príspevku na opatrovanie pridáva v prípade starostlivosti o zdravotne znevýhodnené deti vyšší príplatok. Doposiaľ bol príspevok 100 eur, od 1.12.2024 je 200 eur, čiže tí, ktorí sa starajú o zdravotne znevýhodnené deti majú 615,50 eur, čo je úroveň čistej minimálnej mzdy plus 200 eur. Tá druhá vec, možno ešte podstatnejšia je, že po prvýkrát v histórii sa ruší krátenie príspevku na opatrovanie na základe príjmu odkázanej osoby. Predseda rady a minister práce, sociálnych vecí a rodiny E. Tomáš dal do pozornosti, že príspevok na opatrovanie bol zavedený v roku 2009 a odvtedy sa vždy v prípade ekonomicky aktívnych ľudí krátil, v prípade opatrovateľov v dôchodkovom veku sa začali krátiť od prvého júla tohto roka zákonom, ktorý bol schválený ešte bývalou vládou koalíciou v roku 2022. Od prvého decembra teraz už bude platiť novela

zákona, ktorá definitívne ruší krátenie príspevku na opatrovanie na základe príjmu odkázanej osoby, čo je významná pomoc. Tretia dôležitá vec, ktorú táto novela zákona prináša, je to, že doteraz poberateľ príspevku na opatrovanie mohol využívať tzv. domácu opatrovateľskú službu na osem hodín mesačne bez straty nároku na príspevok na opatrovanie. Teraz bol tento časový limit rozšírený na štyridsať hodín mesačne, teda človek nepríde o príspevok na opatrovanie, ak štyridsať hodín mesačne využije pre toho odkázaného domácu opatrovateľskú službu. A štvrtá dôležitá vec z tohto zákona je, že nanovo bol nastavený systém odľahčovacej služby, ktorá prakticky nefungovala, je to tiež reakcia miest a obcí, odľahčovacia služba v starom formáte nebola efektívna, tak sa nastavila tak, že pre ambulatnú a terénnu službu alebo domácu opatrovateľskú službu sa budú čerpať hodiny, tristošesťdesiat hodín ročne, pre pobytové zariadenia zostáva tých tridsať dní, ktoré si môže domácnosť alebo konkrétny človek jednoducho vyčerpať, ale čo je podstatné, ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny chce pomôcť aj s financovaním tejto odľahčovacej služby, lebo mestá a obce na to nemajú ani financie, ani personálne kapacity, tak je pripravené, že od prvého januára z projektu financovaného Európskym sociálnym fondom budú preplácané ekonomicky oprávnené náklady aj na strane klienta, aj na strane samosprávy, takže takýmto spôsobom do toho štát vstúpi. Ďalšou dôležitou vecou, o ktorej informoval je, že došlo v širšom sociálnom dialógu k zhode na reforme posudkovej činnosti nielen zo strany štátnych inštitúcií, ale aj občianskych združení, ktoré sa zaoberajú a zastrešujú takýchto odkázaných ľudí. Uviedol, že reforma posudkovej činnosti, resp. zákon o integrovanej posudkovej činnosti bude schválený do konca roka a tým pádom dôjde k naplneniu míľnika z Plánu obnovy a odolnosti, pretože s Európskou komisiou je prediskutované, že môže tento zákon nadobudnúť účinnosť až prvého septembra budúceho roku, aby sa samozrejme úrady práce na to pripravili. Totiž po novom bude jeden integrovaný posudok vypracovávaný jedným úradom a to úradom práce, čiže ten posudok bude slúžiť aj na poskytnutie sociálnej služby, aj na príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Navrhovaný systém má pomôcť zefektívniť celý tento proces s tým, že navyšuje sa počet posudkových lekárov o sto a počet sociálnych pracovníkov o 140. Výhodou tohto integrovaného posudku je to, že samozrejme bude obsahovať aj lekársku aj sociálnu časť, sociálny aspekt, ale tá výhoda základná spočíva v tom, že človek bude posúdený komplexne aj mu bude presne povedané, na čo má nárok, získa informáciu, na aký kompenzačný príspevok má nárok aj na akú sociálnu službu. Doteraz ten človek ani častokrát netušil, že môže mať nárok aj na iný typ kompenzačných príspevkov. Vrátili sa tam všetky diagnózy, tam bola najväčšia diskusia okolo diagnóz, všetky diagnózy, ktoré tam doteraz boli, len sa konečne všetci zhodli na tom, že nemôžeme reagovať kompenzačným príspevkom na diagnózu ako takú, ale až na to, čo tá diagnóza tomu organizmu spôsobí, to znefunkčnenie, či už po fyzickej alebo mentálnej stránke. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny nerieši diagnózu, ale kompenzuje znefunkčnenie organizmu alebo obmedzenie funkčnosti organizmu, či už po fyzickej alebo mentálnej stránke, takže tento prístup bol tiež dohodnutý, zachovaný a došlo k tejto zhode. Ďalšou vecou, o ktorej predseda rady a minister práce, sociálnych vecí a rodiny E. Tomáš informoval, je reforma financovania sociálnych služieb. Aj táto reforma podobne ako reforma posudkovej činnosti je naviazaná na Plán obnovy a odolnosti. Je navrhnutá koncepcia, pričom Európskej komisii stačí, aby koncepcia prešla medzirezortným pripomienkovým konaním, nemusí ju ani schvaľovať vláda do konca tohto roka, ale samotná reforma musí zatiaľ platiť od 01.01.2026. Rovnako uviedol, že bola zhoda na zjednotení termínu reformy posudkovej činnosti aj reformy financovania sociálnych služieb a pripravuje sa revízia Plánu obnovy a odolnosti. Ďalej v nadväznosti na správu komisárky o nebudovaní kapacít zariadení

sociálnych služieb uviedol, že kapacity sa budujú a že na uvedený účel je na výstavbu, respektíve rekonštrukciu nových zariadení sociálnych služieb vyčlenených 212 miliónov eur s DPH, pričom takto bude vytvorených 250 nových miest jednak v zariadeniach sociálnych služieb s kapacitou do tridsať, do dvanásť a potom aj ambulantné služby, čiže už podľa starého programu Plánu obnovy bude vytvorených približne 2500 nových miest v ambulantných aj pobytových službách, ale to nívum je to, že v rámci avizovanej revízie Plánu obnovy je vôľa uchádzať sa o ďalších 120 miliónov eur, aby sa ešte viac takýchto zariadení mohlo postaviť, prípadne rekonštruovať tak, aby mohli byť nanovo používané. Toto je ambícia ministerstva práce. Poznámeneal, že filozofiou ministerstva práce je udržať odkázaného človeka čo najdlhšie v domácom prirodzenom prostredí, toto je prioritá, čiže udržať človeka na opatrovateľskom príspevku, potom na domácej opatrovateľskej službe a až keď je to nevyhnutné, tak prichádza na rad pobytové zariadenie. Na záver k uvedenému bodu minister práce uviedol, že ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny pomáha aj s financovaním domácej opatrovateľskej služby, kde na roky 2024 – 2025 ministerstvo vyčlenilo spolu sto miliónov eur. Touto formou ministerstvo pomáha samosprávam financovať domácu opatrovateľskú službu približne na úrovni tridsiatich až štyridsiatich percent všetkých nákladov.

Hlasovanie: ZA	26
PROTI	0
ZDRŽAL SA	0

Záver:

Rada vlády

- A) berie predloženú správu na vedomie**
- B) bolo prijaté uznesenie č. 153.**

5. Prieskum, jeho výsledky, návrhy a požiadavky na stabilizáciu personálu v sociálnych službách

A. Ghannamová, predsedníčka Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb v SR informovala o stave personálu v sociálnych službách a uviedla, že je to stav, ktorý je neudržateľný. Kapacity sa nespĺňajú a keďže sa opatrovateľka zákonne nedostala do zoznamu chýbajúcich profesií, tak nie je možnosť ľahším zákonným spôsobom získať zamestnancov z tretích krajín a je to nespĺniteľná možnosť, ktorá začína byť jedinou možnosťou ako doplniť stavy. Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR robila prieskum u svojich členov a pýtala sa koľko opatrovateľiek im chýba, aby mali toľko opatrovateľiek koľko potrebujú, podľa stavu a počtu klientov. Z členov odpovedalo 85% a zistilo sa, že chýba 2420 opatrovateľiek v zariadeniach sociálnych služieb a z toho 1800 len na západnom Slovensku. Je to obrovský počet ľudí, ktorí chýbajú. Nie je dostatok opatrovateľiek a sestier v sociálnych službách, pretože ich práca znamená nadpriemerné zaťaženie za podpriemerný plat. Toto je ten najväčší problém, pretože podiel 80 a viac ročných ľudí je dnes 2,5 % z celkovej populácie, ale už od roku 2030 to bude 6,5%. Sú to ľudia, ktorí na 90% spadnú do dlhodobej starostlivosti, budú potrebovať, či už domácu opatrovateľskú službu, alebo budú potrebovať pobytové zariadenie. V pobytových zariadeniach sociálnych služieb je 82 % ľudí s piatym až šiestym stupňom odkázanosti a 73%

z nich má psychiatrickú diagnózu, čiže zariadenia sociálnych služieb pobytového charakteru na Slovensku sú dnes v zásade liečebne psychiatrické, ktoré na Slovensku už ani neexistujú. To je ten zásadný dôvod, prečo je tá služba taká drahá, taká ťažká a prečo ju ľudia nechcú robiť, pretože je náročná fyzicky a aj psychicky. Je stále viac a viac prípadov, keď prijímatelia sociálnych služieb s psychiatrickou diagnózou napádajú zamestnancov fyzicky. O tomto probléme sa nehovorí. Tí ľudia za to nemôžu, pretože sú chorí, avšak je potrebné nájsť spôsob, ako tomu čeliť dôstojne, voči tomu klientovi, aj voči tomu zamestnancovi. Tento trh už nemá ľudí, ktorí sú ochotní robiť túto prácu a nie je to vždy len o mzde. Je to o náročnosti a o tom, že sa zmenili preferencie mladých generácie, ktorá už nechce robiť nočné služby. Keďže zo Správy o sociálnej situácii obyvateľstva vyplýva že 52% ľudí, ktorí dnes v sociálnych službách pracujú do 5 rokov odídu do dôchodku, nie je naplnený ani tento výpadok a ani s nimi dnes nie je dostatok pracovnej sily. Uviedla, že by bolo vhodné separátne stretnutie s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR za účelom riešenia tohto problému. Riešenie je možné dvomi cestami, umožniť národné víza pre opatrovatelky a sestry z tretích krajín a začať veľkú kampaň mladej generácie o tom, že práca v sociálnych službách je síce ťažká, ale je krásna. V Českej republike začína od budúceho roka kampaň na motiváciu mladých ľudí ísť pracovať do sociálnych služieb. Bude potrebné meniť aj režim tej práce, ale aby sa mohla urobiť z 12 hodinovej služby 8 hodinová služba, najprv je však potrebné mať oveľa viac zamestnancov, aby sa dodržal zákonník práce. Stojí za zváženie sa tomu venovať, aby bolo o týchto ľuďoch postarané. Je potrebné sa pripraviť na rok 2030 a ak sa títo zamestnanci nezastabilizujú, tak sa situácia nezvládne a skončí to tak, že sa zariadenia budú zatvárať. Na záver uviedla priority na stabilizáciu zamestnancov a to je zvýšiť mzdy zamestnancov priameho výkonu v sociálnych službách bez rozdielu druhu poskytovateľa na tri etapy o 50% k dňšku bonusom zo štátneho rozpočtu 2025-2027. Opatrovateľkám a sestrám raz ročne vyplácať dorovnávací bonus k hranici priemernej mzdy v hospodárstve. Vytvoriť novú profesiu lídra opatrovateľského tímu a teda nový ročný študijný odbor v každom kraji a študentom nahradiť bonus štátneho štipendia. Sestrám so špecializáciou vyplácať do roku 2030 štátne štipendium. Ďalej motivačné bonusy pre opatrovatelky a sestry pri prvej práci, raz za tri roky opakovať stabilizačné bonusy, celoštátnu kampaň na motiváciu mladej generácie do pomáhajúcich profesií, podmienka verejnoprospešných prác pripustenia na maturitu, rehabilitačné pobyty preplácané štátom pre opatrovatelky a sestry po 45 roku života, medzištátne dohody o prísune nových zamestnancov z tretích krajín a radikálne zjednodušenie pracovných povolení na dlhšie obdobie, ak na dané obdobie nezmení zamestnávateľ.

Predseda rady vlády E. Tomáš reagoval a uviedol, že trpíme nedostatkom pracovnej sily vo väčšine profesií na Slovensku, nemá kto pracovať nie len v sociálnych službách, ale aj iných kategóriách. Je 163 tisíc nezamestnaných ľudí, disponibilných okolo 140 tisíc, väčšina nízko kvalifikovaných ľudí, dlhodobo nezamestnaných. V lete začali platiť dve novely zákonov, novela zákona o pobyte cudzincov a novela zákona o službách zamestnanosti, ktoré práve toto majú uľahčiť. Čo sa týka plátov, na Slovensku je najviac ľudí pracujúcich za minimálnu mzdu v sociálnych službách. Aj tá minimálna mzda sa ide veľmi rapídne zvýšiť a prospeje to celému hospodárstvu.

L. Kurilovská, štátna tajomníčka Ministerstva vnútra SR uviedla, že Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR by sa mohla prihlásiť ako poskytovateľ pre trest povinnej práce, pretože v rámci priestupkov sa idú zavádzať verejnoprospešné práce.

P. Rampašek, za Konfederáciu odborových zväzov SR reagoval, že znižovanie nákladov by bolo vhodné komunikovať s Ministerstvom hospodárstva SR a využiť projekty na fotovoltiku a solárne kolektory.

Predseda rady vlády E. Tomáš doplnil, že zariadenia sociálnych služieb sa už v minulom roku zaradili do špeciálnej pomoci z energopomoci, kde sa vyhovel požiadavke Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb v SR, čo bude platiť aj budúci rok a neverejné zariadenia sociálnych služieb budú vyňaté z transakčnej dane, ktorá má začať platiť od 1.4.2025.

Z. Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím uviedla, že unikátny projekt, ktorý zaviedla Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR a prezentuje oslavu práce v sociálnych službách je Dobré srdce.

M. Kotian, druhý podpredseda rady vlády pripomenul, že koľko opatrovateliek chodí opatrovať do Rakúska, urobia si kurz a pracujú legálne.

A. Ghannamová, predsedníčka Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb v SR reagovala, že je to presne 24 tisíc slovenských žien, ktoré sú registrované v rakúskej komore opatrovateliek. Uviedla, že aj počas covidu, veľmi málo z nich využili v zariadeniach, pretože nepoznali tímovú prácu, nezvládali povahy kolegov, pretože pracovali samostatne. Dodala, že prídavky na deti a vidina rakúskeho dôchodku je niečo, čomu nie je možné konkurovať.

J. Tokár, za Jednotu dôchodcov Slovenska, uviedol, že kladne hodnotí prístup Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a to, že kto odmietne ponuku práce môže byť vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie.

Predseda rady vlády E. Tomáš doplnil, že táto legislatíva už komplexne ako celok ide do legislatívneho procesu. Okrem týchto reštriktívnych opatrení, sú tam aj mnohé motivačné opatrenia ako kategorizácia aktivačného príspevku, programy zamestnanosti financované z eurofondov, vzdelávacie kurzy a podobne.

Hlasovanie:	ZA	26
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver:

Rada vlády

A) berie predložený materiál na vedomie

B) bolo prijaté uznesenie č. 154.

6. Správa o stave a vývoji kriminality páchanej na senioroch za rok 2023

L. Kurilovská, štátna tajomníčka Ministerstva vnútra SR uviedla, že možno konštatovať, že za minulý rok v oblasti ekonomickej a majetkovej kriminality sú nižšie čísla a bol zaznamenaný určitý pokles. Najčastejšie prípady sú krádeže, riziko je najvyššie v Bratislavskom kraji na verejných miestach a v nákupných centrách. Vždy sa objavujú podvody na senioroch aj napriek tomu, že sa častokrát opakujú a poukazuje sa na nich. Veľmi zarážajúci úkaz je násilie na senioroch páchane hlavne v domácnostiach, v ich vlastných rodinách. Doplnila, že konkrétne údaje sú uvedené v materiály.

Hlasovanie:	ZA	26
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver:

Rada vlády

- A) berie predloženú správu na vedomie**
- B) bolo prijaté uznesenie č. 155.**

7. Informácia o aktivitách odboru prevencie kriminality MV SR so zameraním na prevenciu páchania trestnej činnosti na senioroch

L. Kurilovská, štátna tajomníčka Ministerstva vnútra SR uviedla, že materiál ma informatívny charakter o mnohých aktivitách, ktoré sa uskutočňujú v súvislosti s prevenciou kriminality, ktorá sa týka práve seniorov. Samotný materiál má štatistický prehľad o klientoch, z informačných kancelárií o obetiach trestných činov. Pri stretnutiach so zamestnancami informačných kancelárií veľkú časť klientov tvoria práve seniori, čiže ten senior má väčšiu dôveru prísť do informačnej kancelárie, ako prísť nahlásiť trestný čin. Rozširujú sa informačné kancelárie pre obeť trestných činov.

J. Halcin, riaditeľ odboru prevencie kriminality Ministerstva vnútra SR uviedol, že materiál v otázke domáceho a iného násilia hovorí, že sa darí z roka na rok identifikovať viac týchto prípadov. To znamená, že seniori majú väčšiu odvahu rozprávať o tom a syndróm hanby udať vlastných blízkych sa darí mierne znižovať, čiže účel informačných kancelárií ako dôveryhodného partnera, kde ľudia môžu prísť anonymne je splnený. Kľúčové je mu poradiť v trápení, ktoré má. Dnes je 368 partnerov, s ktorými sa spolupracuje v rámci štátnej správy, samosprávy a mimovládneho sektora, ktorí pomáhajú s následnou prácou s týmito obeťami. A keďže práca so seniormi je náročnejšia ako s ľuďmi v produktívnom veku, nízky počet kvalitných opatrovateľov znamená aj menší počet možností zvyšovania bezpečnosti pre seniorov. Zároveň vyslovil vďaka Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR, pretože od budúceho roka sa ide do čerpania národného projektu, kde sa bude počet týchto informačných kancelárií zdvojnásobovať. Čo sa týka sociálnych podnikov, vyslovil vďaka za veľmi silného partnera na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR a to na sekcii, ktorá má na starosti

práve sociálne podniky, kde sa pracuje so znevýhodnenými osobami, ale aj s čakateľmi na dôchodok, pretože tam často zamestnávajú ľudí nad 55 rokov. Cieľom je pomáhať týmto ľuďom a vytvárať pocit dôveryhodnosti štátnych služieb vo vzťahu k bezpečnosti.

Hlasovanie: ZA	26
PROTI	0
ZDRŽAL SA	0

Záver:

Rada vlády

- A) berie predloženú informáciu na vedomie
- B) bolo prijaté uznesenie č. 156.

8. Prieskum o kľúčových oblastiach života starších ľudí na Slovensku – bod vypustený

9. Návrh na zmenu zákona č. 576/2024 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov

I. Ďurišová, za Združenie samosprávnych krajov – SK8 uviedla, že chce požiadať o podporu pri snahe znížiť odbornú spôsobilosť zdravotných sestier, ktoré sú v zariadeniach sociálnych služieb. Zdravotných sestier je naozaj málo a zdroj príspevkov zo zdravotných poisťovní je dosť zásadný. Ak zdravotná sestra, ktorá je momentálne bakalárka, doštuduje vysokú školu II. stupňa, tak ju hneď berie rezort zdravotníctva. Sekcia sociálnych služieb, Združenie samosprávnych krajov - SK8 navrhuje úpravu §10 odsek 5 nasledovne: „Zodpovedná osoba musí mať vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v študijnom odbore ošetrovateľstva, trojročnú odbornú prax a musí spĺňať odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačnom odbore ošetrovateľská starostlivosť nasledovne v komunite pediatrie, psychiatrie, odboroch vnútorného lekárstva, odboroch, chirurgie, onkológie a ďalšie špecializácie napríklad anestéziológia a intenzívna starostlivosť, alebo intenzívna ošetrovateľská starostlivosť o dospelých“. Ďalej uviedla, že zariadenia sociálnych služieb sa stávajú doliečovacími zariadeniami, oddeleniami dlhodobo chorých, čiže je potrebné zabezpečiť odbornú spôsobilosť sestry, ktorá tam bude a bude garantovať ošetrovateľské procesy, ktoré v zariadeniach sociálnych služieb sú. Je potrebné sa zamerať na zamestnancov v sociálnych službách a zastabilizovať ich.

P. Čvapek, za Ministerstvo zdravotníctva SR uviedol, že sa diskutuje o úprave celého paragrafového znenia, ktoré sa týka zdravotnej starostlivosti v sociálnych službách. Uviedol, že je to vysoko aktuálna téma a aj s kolegami zo sekcie sociálnej politiky na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR je v aktívnej komunikácii a hľadajú cesty a nástroje ako to urobiť čo najefektívnejšie. Ministerstvo zdravotníctva SR sa týmto bude zaoberať a bude organizovať okrúhle stoly, kde treba tieto návrhy predniesť a následne bude tlmočiť, akým spôsobom navrhuje úpravu. Na stole je tiež téma zdravotníckeho opatrovateľa vo fáze, kde sa dokončuje návrh kompetencií, ktoré by ten zdravotnícky opatrovateľ mal mať a oslovia sa zástupcovia

poskytovateľov sociálnej starostlivosti, či v rámci tohto profilu vidno efekt a či vie pomôcť v rámci poskytovanej starostlivosti.

M. Kotian, druhý podpredseda rady vlády reagoval, že Jednota dôchodcov na Slovensku podporuje tento návrh Združenia samosprávnych krajov - SK8.

A. Ghannamová, predsedníčka Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb v SR reagovala, že Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR podporuje tento návrh Združenia samosprávnych krajov - SK8. Je tu ďalšia požiadavka, ktorú už tlmočila v rámci Republikovej únie zamestnávateľov na rezorte zdravotníctva práve v súvislosti s garantom ošetrovateľskej starostlivosti a to, aby zo zákona vymizlo obmedzenie o desiatich klientov, ktorých má mať na starosti na polovičný úväzok v jednom zariadení, lebo je to nevykonateľné, tých klientov je samozrejme viac.

Hlasovanie: ZA	26
PROTI	0
ZDRŽAL SA	0

Záver:

Rada vlády

- A) schvaľuje podporiť návrh sekcie sociálnych vecí Združenia samosprávnych krajov - SK8 na zmenu zákona č. 576/2024 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov**
- B) bolo prijaté uznesenie č. 157.**

10. Rôzne

Predseda rady vlády a minister práce, sociálnych vecí a rodiny E. Tomáš informoval o aktuálnych veciach, ktoré sa týkajú seniorov a sú z dielne Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. 2.12.2024 začne byť vyplácaný 13. dôchodok, dôležité je, že je to dôchodková dávka, nie je to sociálna dávka, preto má na ňu nárok každý dôchodca bez ohľadu na výšku dôchodku. Bude vyplácaný vo výške priemerného ročného dôchodku za predchádzajúci rok vo výške 606,30 eur pri starobných dôchodkoch. Rovnakú sumu dostanú všetci seniori bez ohľadu na výšku ich dôchodku. Je to kombinácia solidarity a zásluhovosti. Poberatelia iných druhov dôchodkov dostanú 13. dôchodok vo výške priemerného dôchodku ich druhu dôchodku, ale dala sa tam poistka a to, že nesmie byť 13. dôchodok nižší ako 300 eur pri tých iných druhov dôchodkov, lebo tým pádom by sa podliezla hranica tohto doterajšieho malého 13. dôchodku. Boli urobené dve malé zmeny počas roka, prvou bola reakcia na to, že došlo k neštandardnej situácii, že priemerný ročný predčasný dôchodok po prvý krát asi v histórii by bol vyšší ako priemerný starobný dôchodok a v takom prípade by aj starobný predčasný dôchodok bol vyšší ako 13. starobný dôchodok, čo by nebolo správne, tak sa zaviedol strop do zákona, že žiadny dôchodok nemôže byť vyšší ako 13. starobný dôchodok. Ďalej uviedol, že ku koncu roka sa upravil aj zákon smerom k zahraničným seniorom. Už počas prípravy zákona sa o tom veľa

polemizovalo, či to urobiť alebo nie. V Európskej únii platia koordinačné pravidlá, ktoré jasne hovoria, že žiadny dôchodca nesmie byť diskriminovaný len preto, že pracuje aj niekde inde a preto má mať nárok aj na 13. dôchodok, pretože je to riadna dôchodková dávka. Ale keďže to bolo spojené aj s možným politickým zneužitím a robením zlej nálady medzi seniormi, napriek tomu, že ide o veľmi úzku skupinu ľudí, tak sa pristúpilo k tzv. pomerovaniu trinásteho dôchodku pre zahraničných dôchodcov a to tak, že sa bude pomerovať 13. dôchodok desiatimi rokmi, čo je najkratšia doba, ktorá bola v histórii Slovenska potrebná na vznik nároku na dôchodok. Čiže v prípade, že človek odrobil menej ako 10 rokov na Slovensku, tak dostane iba pomernú časť tohto 13. dôchodku. Druhá vec je, že došlo k úprave rodičovského dôchodku, po novom sa nebude vyplácať z odvodov do sociálnej poisťovne, ale z asignácie daní a to tak, že dve percentá zostávajú pre mimovládne organizácie, občianske združenia a potom dve percentá môže dieťa venovať matke a dve percentá otcovi. Úprava rodičovského dôchodku bola jediným konsolidačným opatrením na Hospodárskej a sociálnej rade SR, kde došlo k zhode medzi všetkými sociálnymi partnermi. Opäť sa vracia do hry iná vec, ktorá je oveľa systémovjšia a odstraňuje diskrimináciu v dôchodkovom systéme. Matky, ktoré vychovali deti na rodičovskej alebo materskej dovolenke sú diskriminované tým, že v tom čase výchovy dieťaťa za nich štát odvádza odvody do sociálnej poisťovne vo výške 60% priemernej mzdy a preto majú nižšie dôchodky. Toto je tiež diskriminujúce, preto prichádza zákon, ktorý je už pripravený a ide sa predložiť na verejnú diskusiu aj na diskusiu s opozíciou. Jeho princípom je to, že roky strávené na materskej alebo rodičovskej dovolenke, by sa tým matkám započítavali ako by riadne pracovali. Tým pádom sa už aj priznané dôchodky prepočítajú a zvýšia sa na mesačnej báze a vtedy bude odstránená diskriminácia. Uvidí sa, či sa to úplne zamení, odstráni sa rodičovský dôchodok a nahradí sa týmto riešením, alebo budú popri sebe fungovať aj rodičovský dôchodok z asignácie daní aj nová úprava. Predseda rady a minister práce E. Tomáš dodal, že sa podrobne sleduje aj inflácia a zdražovanie. V tomto roku to bude v priemere na úrovni 3 % , čo nie je veľké zdražovanie, pretože do 5 % sa považuje inflácia za akceptovateľnú. Ďalej uviedol, že aj v opozícii sa podarilo presadiť mechanizmus mimoriadnej valorizácie, že dôchodky sa nezvýšia len tradične 1. januára, ale v prípade, že kumulatívna medzimesačná inflácia prekročí 5 %, tak sa automaticky spustí mechanizmus mimoriadnej valorizácie a dôchodky sa zvýšia aj počas roka.

Predseda rady vlády poďakoval prítomným za účasť.

V Bratislave, 18.11.2024

Zapísala:

Viera Becková, tajomníčka rady vlády

záznam z rokovania rady je uložený na sekretariáte RVPPS

Schválil:

Erik Tomáš, predseda rady vlády